

Verhaal over 2 bijzondere familieleden nl. Ytzen Dirks Tamminga en zijn zoon Cornelis Ytzens Tamminga van Eijsinga

Werkgroep lid Symen Tamminga (N150-3) heeft onderzoek gedaan naar vader Dirk en zoon Cornelis Tamminga. De geraadpleegde informatie komt o.a. uit de archiefstukken van dhr. J. Scheffer uit Winsum (Frl.) De zoon veranderd later zijn achternaam in Tamminga van Eijsinga. Ytzen Dirks en onze overbetoverpake Ytzen Lieuwes (N0) ware volle neven en generatiegenoten.

Onderaan dit artikel de de stamboom waarin beide Tamminga's zijn opgenomen en enkele foto's.

Hieronder het verhaal / de bevindingen van Symen Tamminga.

De biografie van Ytzen Dirks is buitengewoon interessant en kan mettertijd integraal op onze website gepubliceerd. Ik wil er hier twee passages uitlichten.

In de eerste plaats over de dood van onze voorvader Lieuwe Ytzens, broer van Dirk Ytzens, de kastelein uit Jellum. Daarover gaan diverse familie-overleveringen, dat hij in de Zwette verdronken zou zijn. Maar de Leeuwarder Courant en Doeke Hellema uit Wirdum melden er niets over en dat is vreemd, want “der koe gjin kat strûpt wurde” of die hadden het er wel over. En de overlijdensacte meldt dat hij in zijn huis te Boksum was overleden. Maar nu meldt Ytzen Dirks:

“In jaar 1825 braken de zeedijken van de Zuiderzee door veel plaatsen alles onder water. In dat jaar verongelukte een oom van mij ten gevolge van het hoge water. Verdronk in de Sneekervaart 28 jaar oud, Sjouwke Tamminga”.

Wij hebben hier de bevestiging, dat hij inderdaad verdronken is in de Zwette, maar verder klopt het verhaal niet. Het gebeurde in 1823 op 4 maart en Lieuwe (niet Sjouke) was 30 jaar oud. Maar de herinnering was op het moment van schrijven ook al minstens 93 jaar oud.

1823 was volgens Ytzen Dirks een “ongekende” winter, waarin men de dooden op veel plaatsen niet kon begraven door de harde grond. Was het op 3 maart al dooiweer met hoog water, of is Lieuwe door het ijs gezakt?

Lieuwe was scheepsjager (dienstbaar, volgens de overlijdensacte) en het had volgens de familieoverleveringen ook met een paard te maken. Maar als er ijs lag , voer de trekschuit op Sneek niet en zat Lieuwe niet te paard. Dus, hoog water door de dooi? En is hij daardoor van de trekweg geraakt? Meer raadsels!

Na een langdurige periode in Jellum van ernstige plagen onder het vee en de veldgewassen, waarin het Ytzen Dirks niet goed ging (hij was kennelijk veehandelaar) meldt hij: “Van toen af ben ik weer wat opgeklommen. Maar 't jaar 58 was nog voor mij niet zo rooskleurig. Oude Kingma kwam te sterven en die moest nog 500 gulden van mij hebben en ja de weduwe zou mij niet lastig zijn, maar dat was niet zo. Toen beraadslaagden moeder en ik om de boel maar te verkopen. Dat gebeurde en moeder ging naar Leeuwarden en ik naar Dokkum. Doordat ik overal goed te boek stond wou Klaas Wouter graag met mij wat handel drijven omdat ik gelukkig veel verstand van koeijen en paarden had dat ging best. Hij zorgde voor geld en ik zorgde wel dat er vee kwam. Klaas had er zoo veel geen verstand van maar het ging goed.

Oude Kingma was Luitzen Ijmkes Kingma en die stierf inderdaad in 1858. Kingma was de grootste boer van Jellum. Hij boerde op het spul, waar later Benjamin Lieuwes Tamminga heeft geboerd, oprichter/directeur van de Cooperatieve Centrale Landbouw Boekhouding,

voorzitter van de coöperatieve zuivelfabriek te Weidum en wethouder van Baarderadeel. Volgens overlevering heeft hij de deftige vooreind voor onze boerderij aan de Lytsedyk gezet (dat was oorspronkelijk een 18^e-eeuwse stelpboerderij) met een zeer diepe molkenkelder en een gebeeldhouwd plafond in de opkamer. Die boerderij van Lútsen Ymkes was toen ca. 120 pondemaat groot. Later alles als losland verkocht; door de weduwe Kingma die om geld verlegen zat? Er is trouwens na de teloorgang van de adellijke states in Jellum en Beers in de 19^e eeuw raar omgehannesd met de grond. Lútsen Ymkes was zeer vermogend en hij zag het als zijn burenplicht zijn dorpsgenoten met leningen te ondersteunen. Daar is hij arm mee geworden, want iedereen was straatarm in die tijd en die leningen konden niet worden terugbetaald. Geen wonder dat de weduwe er achteraan zat, want die moest ook leven.

Ytzen en Wytske verkochten de boel en konden ze daarvan hun schuld aan de weduwe Kingma aflossen, of vluchtten ze voor hun schuld naar Leeuwarden en Dokkum? Dat was het enige wat eropzat voor schuldenaars in die tijd. Faillissement was geen optie voor de crediteuren, want dat was kosten op sterfhuis als je van een kale kikker niet kunt plukken. De debiteuren moesten opnieuw beginnen op een plek waar de schuldeisers niet voortdurend op hun nek zaten. En waar kon dat beter dan in het zeeroversnest Anjum, waar de smokkelaars van de Schans en de eerste watergeuzen vandaan kwamen? (Hoewel ze daar allemaal heel gereformeerd zijn!) Misschien toch te woest voor Ytzen en Wytske, want die kwamen in het petieterige Aalsum terecht. En daar werd in 1865 onze Cornelis geboren als tweede zoon, genoemd naar zijn grootvader van moederskant. Er was al een oudste zoon, Dirk., wiens handtekening we in een tweetal boekwerkjes vinden. De jaargang Zaaikers is van 1867. Er is ook nog een kwitantie van 4 December 1868 voor een rekening van 19 Junij 1868 voor Den Heer Y. Tamminga te Dokkum. Ytzen was toen blijkbaar nog steeds niet goed van betalen. Was dit de laatste voldoening van een schuld voordat het gezin naar Amsterdam vertrok? Nee, want in 1882 zat Cornelis op de Rijks-H.B.S te Leeuwarden. Verbazend, dat in die “minne” tijd de zoon van een armoedige veekoopman de H.B.S. bezocht. Cornelis, of zijn ouders hadden door dat je maar op één manier aan de algemene armoede, die toen in Friesland heerste, kon ontsnappen en dat was: door studie. Briljant! Heeft Cornelis de H.B.S. afgemaakt? Ik denk het wel. Hij was van 1865 en in 1882 was hij 17, dus dat kan net. Op zijn 17e begon hij in Amsterdam als jongste bediende bij de M.A.G.V. Het lijkt er dus op, dat het gezin het afstuderen van Cornelis heeft afgewacht, om naar Amsterdam te emigreren. Amsterdam was toen sterk in opkomst en daar was werk; dat wist iedereen. Tienduizenden Friezen emigreerden toen om aan de armoede (en als gereformeerden aan de vervolging door de staat) te ontsnappen. Ook andere familieleden vertrokken toen overzee met achterlating van schulden. Om in een wreed paradijs terecht te komen! Dan kon je beter naar Amsterdam; rond 1900 woonden er 50.000 geboren Friezen in Amsterdam. Maar dan moest je wel een opleiding hebben. Het is eigenlijk verbijsterend, dat Friesland in 1600 het meest welvarende gewest van de Republiek was (Amsterdam was toen net bezig van de grond te komen) met een grote geleerdheid en dat het in twee eeuwen afzakte tot de armste en domste provincie van het koninkrijk die het in feite nog steeds is. Maar Cornelis had doorgeleerd! Hij begon als jongste bediende en ontwikkelde zich in enkele jaren tot president-directeur en aandeelhouder van een onderneming die hij zelf groot maakte.

Ik zou hier graag meer over willen weten, maar kan op internet niet meer over Cornelis en de MAGV vinden dan in de levensbeschrijving van Elly wordt vermeld. In een krantenknipsel over Willy deVoogt-Tamminga lees ik, dat er een boek moet zijn met een biografie van Cornelis. Over dat boek kan ik niets vinden. Wie helpt mij

Over Dirk, de oudere broer van Cornelis, is niets bekend. Niets wijst erop, dat hij meegegaan is naar Amsterdam. Mijn broer Meile heeft ook in de Tamminga's in de Dongeradelen rondgesneupt en die wist te melden, dat het met de kinderen van Dirk Ytsens "hvat nuver biteard wie", hoewel Dirk op het eind van zijn leven volgens de belastingcohierien welgesteld was en hij al zijn kinderen volgens de overlevering een boerderij zou hebben nagelaten. Meer dan kouwelkerijen zullen dat niet zijn geweest.

Met Ytzen Dirks en zijn nageslacht weten we nu, dat het in orde gekomen is.

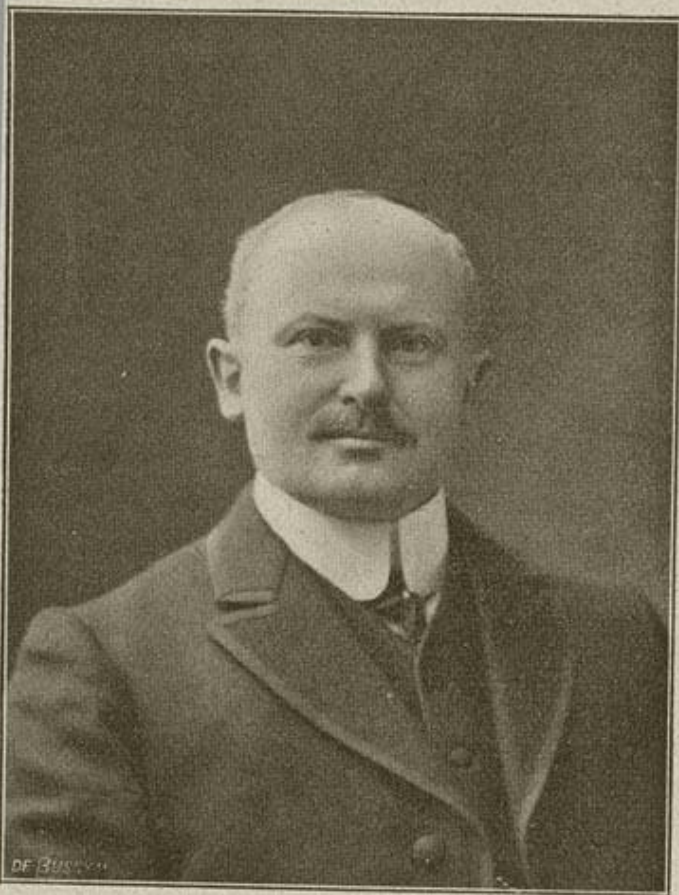
EEN JUBILEUM.

De gebouwen van de Maatschappij „Amster
vervoer” zijn deze week getooid geweest
en feestgroen en men kon algemeen aan het

bemerken dat iedereen in
feeststemming was. 't Gin
en dat kon ook niet ande
teur dier Maatschappij, c
minga van Eysinga zijn 2
vierde en deze Directeu
ondergeschikten als 't wan
gedragen wordt.

Op den eigenlijken dag
verzamelde zich ten eers
personeel en voorts iede
eventjes uit zijn werk kon
gebouw waar de Directeur
tegen 10 uur verschenen
rast was door de hartelijk

Het personeel bood he
ministre met stoel aan
het bijzondere verzoek da
meubelen op het hoofdkant
ven. 's Middags was er
woonhuis, Amsteldijk 88,
voortdurend een groote to
zitter van commissarissen
de Monchy, kwam den
hartelijk gelukwensen en k
de Maatschappij een fraai

C. TAMMINGA VAN EYSINGA.

Het talrijk werkpersoneel, zoowel van hier als ui
kwam bij monde van een deputatie getuigen, k
genaam steeds de verhouding tusschen Directie
M. A. G. V. was en verzocht den Directeur als
achting en vriendschap een zilveren theeservies
Daarop was een toepasselijk opschrift geplaatst
ging vergezeld van een album met de namen d

Langzamerhand groeide het aantal bloemstu
jubilairis gezonden, tot een waren lusthof aan en

